

SZÁNTÁR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok visz- Előfizetések és hirdetések a
szabadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A technika csodaszörnyetegje.

Husvéti számunkban már elmékedtünk ugyan a világháborúnak legujabb és legszenzációsabb csodaszülöttjéről, a százhusz, sőt még az azon felüli kilométerekre hordó német ágyuról, de talán nem lesz érdektelen, ha néhány gondolattal még mélyebben igyekezzünk behatólni ezen technikai remekmű mivoltjának titkaiba.

A csodálatos alkotás megjelenése a nagy küzdőtéren még mindég a közmegevitás tárgyát képezik. Uton-utfélen csak erről hall az ember beszélni és az egyes szakértőket szinte megostromolják kérdéseikkel a kíváncsi emberek, kik sehogyan sem akarják elhinni a már pedig igazán kellőképpen bizonyított tény és még mindég valami huncutságot gyanítanak a dolog mögött. De valóban érdekesek is az emberek. Ha pld. valami nagy találmányról hallanak, mely a vilámmalossággal vagy a rádiummal, szelénnel stb. van összefüggésben, hát nem is igen sokat török rajta a fejüket, hanem vakon elhiszik, mert hát ezekről, a lényegében még ma is teljesen ismeretlen erőkről mindent föltételeznek.

Vajjon ki tudná azt ma megmagyarázni, hogy tulajdonképpen mi is az a villamosság, vagy Röntgen sugár? Definiálják ugyan a fogalmat és úgy a villamos áram, mint pedig az X sugarak tulajdonságainak, hatásainak egész sorozatát ismerik és gyakorlatilag értékesítik is, de ezen rejtélyes és csodálatos erők igazi lényegét földi halandó megfejteni még ma sem tudja.

A nagyközönség azonban azonnal kételkedve rázza a fejét, mihelyt egyszerűbb, de oly mechanikai kérdések kerülnek a szőnyegre, melyek az eddigi és már megszokott fogalmak és jelenségek kereteit messze felülmulják.

Amikor Bleriot először repülte át a La Manche csatornát, pld. a Debreczeni Ujság ezen szenzációs hír végére azt írta oda, „hogy hiszi a piszi.“ És ma ugye ezrével röpködnek a legkülönbözőbb típusú gépmadarak a levegőben és az illetékes körök már a transkontinentális rendszeres légijáratok előkészítésével foglalkoznak. Ily kételkedéssel fogadta az új ágyuszörnyeteg teljesítő képességének a hírét is a nagyközönség és még egyre boncolgatja és találgatja a rejtélyt. Az abszolút létezésében most már valahogy csak megnyugodnak az emberek, de most meg az egyes részletkérdéseket vitatják. A leggyakrabban a fölött folyik a vita, hogy hát milyen magasan lehet a tetőpontja a 120 Km. hosszú szárnyvonal (lőtávolság)

fölött ivelő röppályának. Vagyis arra kíváncsiak, hogy hát hány méter magasra kell a lövedéknek fölrepülnie, hogy a 120 kilométer távolságra fekvő célpontját elérje? Erre vonatkozólag a napi sajtóban a legkülönbözőbb véleményeket olvashatuk már eddig is. Egyesek 15.000, mások meg 22 ezer méterre teszik azt a magasságot, sőt olvastunk oly véleményt is, hogy ez a tetőpont 50 Km. magasan van a föld felszine fölött. Mi tehát az igazság? Előrebocsájtjuk, hogy a tiszta igazságot, a valódi számot megmondani mi sem tudjuk, csupán arra vagyunk képesek, hogy a dologhoz a legrealisabb alapon mi is hozzájárjunk és ezzel a kérdés lényegét megvilágítsuk.

Nézzük meg ezen célból néhány ágyunk röppályájának általunk is pontosan ismert adatait.

Pld a 9 cm. es tábori ágyunk a mikor 6450 méter távolságra lő, csöve 32° szög alatt emeltetik a visszires irányvonal fölé, úgy, hogy a csőből kiröpített gránát kezdetben állandóan fölfelé halad, míg végre a csőtorkolatától 3676 méternyi vízszintes távolságban eléri a tetőpontját 1290 m. magasan a föld szine fölött. Innét kezdve már kissé meredekebb ivben röpkül lefelé a kilőtt gránát, úgy hogy a célba már 45° szög alatt csap be.

A 12 cm. es ostromágyu ekrazitgránátja 8000 méter távolságra röpkül 30° cmes lékszög mellett és 5600 m. távolságra az ágyu csövétől éri el a tetőpontját 1793 m. magasságban. A lecsapódási szöge 52°.

A 15 cmes ostromágyu gránátja 8500 m. távolságra csap be 49° szög alatt, és tetőpontját az ágyu csövétől 4962 m. távolságra éri el 1702 m. magasságban.

A 18 cmes ostromágyu 5100 m. távolságra lő. 35° induló és 40° lecsapódási szög alatt. A csőből kirepülő lövedék a csőtorkolatától 2684 m. távolságra éri el a tetőpontját 663 m. magasan.

Fenti adatokból látjuk tehát, hogy minél messze akarunk lőni, annál nagyobb emelészög alatt kell elsütnünk az ágyut, hogy az abból kirepülő lövedék a megteendő útjának több mint felét állandóan emelkedő, tehát a földtől eltávolodó mozgással tegye meg és úgy képes legyen a föld vonzereje dacára messzefekvő célját elérni.

A tetőponttól kezdve, már állandóan süllyedni kezd a lövedék, mivel most már megszűnt a föld vonzerejével ellenkező irányban ható fölfelé mozgás és csupán a lövedéknek előre irányuló mozgása, ereje akadályozza meg azt, hogy a kilőtt gránát a tetőponttól ne hulljon vissza egyenesen a földre.

Ez a magyarázata annak is, hogy miért sokkal meredekebb a lövedékpályának le szálló, mint felszálló ága.

Ha már mostan a felsorolt ágyuk röppályáinak adatait és a lőtávolságokat középárányosítjuk és arányba állítjuk a kérdéses 120 kilométeres lőtávolsággal, akkor azt látjuk, hogy annak a gránátnak, melynek az ágyu csövétől 120 kilométer távolságra kell lecsapnia, a fenti adatok és viszonyok szerint legalább is 23.948 méter, azaz kereken

24 kilométer magasságot kell elérnie akkor, a mikor a csőtorkolatától számított 70 Km. vízszintes távolságot már megtette.

Ily magasságot emberi lény még el nem ért. Berson német léghajós gázgömbjével 1896-ban 9155 méter magasságra emelkedett és ezzel az eredménnyel még ma is tartja a rekordot.

A repülőgép még ilyen magasságba sem volt képes eddig fölemelkedni. A világrekordot Oelerich német pilóta érte el 1914. júniusban a mikor kétfedelű gépével 8150 m. magasságra emelkedett.

De még az ugynevezett sondirozókutató vagy másképpen Registrier ballonok sem képesek ily magas régiókba fölszállani. Ezek a léggömbök ugyanis tudományos célokra szolgálnak. A szükséges és automatikusan működő műszerekkel vannak felszerelve, hogy a levegő oceánnak felsőbb régióiban levő légköri viszonyokat megállapítsa. Ily módon állapítatnak meg az atmoszferának villamossági és metrológiai adatai, a légnyomás, hőmérséklet, nedvesség, napsugárzás ereje, a szél viszonyok stb. stb.

A legnagyobb magasságot ez ideig a „Cirrus“ nevű kutató léggömb érte el, 1894 szept. hó 6-án, a mikor a léggömb leszállása után pontosan megmutatták a rajta elhelyezett műszerek, hogy 18450 méter magasságig emelkedett föl.

Az a légkör, mely a földünket körülveszi, mindössze 48 Km. magasságig nyulik föl, de már jóval alantabb is alkalmatlan a belégzésre. A ritka levegő miatt már 9 Km. magasságban is csak a legegészségesebb szervezet képes kibírni, de az emberi élet már itt is igen komoly veszedelemnek van kitéve.

A légoceán e magasabb régióiban a hőmérséklet is igen alacsony a fagypont alatt.

Az előbb említett Berson német léghajós 9155 m. magasságban 47.9° C., a Cirrus kutató léggömb júliusban 16325 m. magasságban 53° C. és szeptember 6-án 18450 m. magasságban 67° Celsius hideget észlelt.

A csőből kirepülő lövedék tehát a rettenetes gáznyomás okozta több ezer fokos hőségből néhány másodperc alatt minus 70-80°-os hideg légkörbe kerül és pályájának több mint felét ebben futja meg.

Ebben a végtelenül ritka légkörben természetesen a lég ellentállása is sokkal csekélyebb és így a kilőtt lövedék is sokkal könnyebben halad mint a földhöz közelebb eső sűrűbb levegőben.

Az óriási nagy lőtávolság elérését ez a körülmény is lényegesen megkönnyítette. Ne feledjük el azt a bizonyos fizikai törvényt sem, hogy a föld vonzereje a távolság négyzetének arányában csökken, tehát ebben a szédületes magasságban nemcsak hogy a légellentállással kell sokkal kevesebbet küzdenie a lövedéknek, de még a föld vonzereje is kisebb mértékben hat rá, mint a csak 1-2 ezer méter magasan repülő lövedékre. Elméletileg a föld vonzerejét is le tudná küzdeni egy olyan ágyulövedék, amelyet másodpercenkénti 8000 méter sebességgel tudánk kilőni, mondjuk a föld legmagasabb csucsáról. Ez az óriási erő ugyanis teljesen egyenlő volna a föld vonzerejével és így a vízszintesen kilőtt lövedék sohasem esne le a földre,

hanem a kilövésé utáni 1 óra 23 perc és 20 másodperc múlva a földet körülkerülve visszaérkezne kiindulási pontjára.

Az eddigi löporokkal és robbanó készítmények segítségével ezt az induló sebességet még csak megközelíteni sem tudtuk. Pld. a hegyi ágyuk indulási sebességei 270—300 méterig, a tábori és ostromágyukból kilőtt lövedékek pedig 480—700 méter kezdő sebességgel hagyják el az ágyu csövét.

Pld. a 30 és feles tengerparti ágyunak 700 m. a kezdő sebessége, mely a 455 kg. sulyu gránátot 18 kilométer távolságra dobja ki, 90 kgm. sulyu löpor segítségével.

Ismételten hangsúlyozzuk, hogy a kérdéses messzehordó új ágyunak 24 kilométer magas röppályáját ezen ismert viszonyokra alapozva számítottuk ki. Nyilvánvaló dolog azonban, hogy amennyiben a német vegyészeti tudományok sikerült egy, az eddigiéknél sokkal hatásosabb robbanó anyagot kitalálni, mely az eddigiéknél nagyobb kezdősebességet képes a kilőtt gránátok adni, akkor természetesen a csodaágyu röppályájának kulmináló pontja is valamivel alacsonyabban keresendő, de véleményünk szerint semmiesetre sem fekszik ez magasabban, mint 24—30 kilométer. Ha ösmernénk a lövedék kezdősebességét, úgy egész pontosan ki tudnánk számítani a tetőpont magasságát is, így azonban bizonyos mértékig csupán a találgatásokra vagyunk ráutalva. Jelen sorainkkal tehát csupán némi reális alapot akarunk adni az e témáról vitatkozóknak.

Tulzott dolognak tartjuk tehát 50 kilométer magas röppályákról beszélni, mint azt a Pester Lloyd egyik legutóbbi számában olvashattuk.

Az általunk kiszámított 30 kilométer röppmagasság is már oly szédületes magas régiókban fekszik, hogy szinte még elképzelni is nehéz. Ezzel az ágyuval az Alpok fővonulatát átlóni valósággal gyermekjáték-számba megy, mert hiszen még a föld legmagasabb csúcát, a 8860 m. Gaurisanker hegycsúcát is háromszor egymás tetejébe lehetne állítani és még akkor is 60 km. távolságról átláthatnánk rajta.

A németek Amiens és Páris előtt.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Az Est jelenti Zürichből: A Züricher Neueste Nachrichten katonai kritikusa írja a nyugati harcterről, hogy ott most két óriás ütközet készül, az egyik Amiens előtt, a másik Páris körül. Most fog eldőlni a kocka: az ántánt végzete nem tartóztatható fel. Angliában jól ismerik a helyzet komolyságát, legalább erre mutat az a tény, hogy Flandriából az angol tartalékokat és az olasz frontról az angol segédszereket a legnagyobb gyorsasággal a francia hadszíntérre vetették. A flandriai tartalékok visszarendelése egyet jelent Belgium és Flandria feláldozásával.

Hágából jelentik: A Daily Chronicle jelenti a nyugati frontról, hogy a németek most nehéz ágyúkat, a munició és erősítések szállításával vannak elfoglalva. A nyugati front felé óriási német erősítések vannak utban.

Az Est genfi jelentés nyomán a Havas, ügynökség következő jelentését közli:

A csata a Sommenál tegnap is teljes hevedéssel folyt, az ellenség most minden erejét Amiens ellen fordítja. Ez az új verduni csata, de jóval nagyobb erővel. Az ellenség Amiens felé két természetes uton akar előnyomulni: Moroeuilnél és Hangertnél. Ez utóbbi helyen a harc rendkívüli elkeseredéssel folyt. A francia csapatok közvetlenül Montdidier határa mellett állanak s az ellenség sehol sem tud előrejutni. Általában véve a németek előnyomulása sehol sem sikerült.

Amsterdamból jelentik: A lapok katonai szakértői megegyeznek abban a véleményben, hogy Amiens elfoglalása után a németek azonnal két irányban fogják kiterjeszteni hadműveleteiket: Páris és Calais felé. A harc sarkpontjának Abevillét tekintik. felfogásuk szerint itt fog eldőlni a harc és vele az egész világháború sorsa.

A keresztény magyar vasutasok.

Vettük a következő levelet:

Tekintetes Szerkesztőség!

A mellékelt lappéldányt azon nyilatkozzal bátorodunk a tek. Szerkesztőséghez juttatni, hogy sikerült a magy. vasutas szövetségnek mintegy 30.000 új tagot szereznie az országban. A főbizalmi kiküldöttek, kik a gyűléseket vezették azon kijelentést tették, hogy a MÁV „B” táblázatbeli alkalmazottak helyzetének javítása egyedüli fő céljuk, melynek támogatása minden „B” táblázatbeli alkalmazott kötelessége. Így Nagyváradon is mintegy 300 tag iratkozott be 2 koronás havi tagsággal s most midőn azóta a legelső lappéldány megjelenik, azt kell tapasztalunk, hogy a szövetség mit sem törődik az alkalmazottak érdekével, hanem ehelyett a keresztény vallás tanai ellen irányul támogatása.

Természetesen ezen tévuttra való vezetésért minden keresztény vasutas helytelenítését fejezi ki és a szövetségből való kilépést bejelenti, mivel a Jakabok, Isten és valás elleni tanait támogatni egyáltalán nem hajlandók.

Maradunk tisztelettel:

Több vasuti alkalmazott.

A csatolt lappéldány a Magyar Vasutasok április elseji száma, amely a szakszervezetek részére verbuvál tagokat s a Népszava részére gyűjt előfizetőket, azzal az ürüggyel, hogy a „klerikális sajtó” rávetette magát a munkástömegekre, milliókat gyűjt sajtó vállalatokra, iskolákban és templomokban folyton arról beszélnek, hogy a nép között keresztény tanokat, vagyis a lemondást kell hirdetni.

A hozzánk forduló magyar vasutasokat a következőkről értesítjük: A magyar vasut munkásai egymásután óriási tömegekben fordítanak hátat a szociáldemokráciának. A munkásrétegnek ez a legintelligensebb része belátta azt, hogy rajta a világmegváltó internacionális szocializmus nem segít, nem is akar, csak hatalmi érdekeinek növelésére

használja ki lépten nyomon. A szociáldemokráciából való kívánatos kiábrándulás bekövetkezett. A vasutasság különböző kategóriájú munkásai frontot csináltak a szociáldemokráciának.

A napokban a MÁV. budapesti gépgyárának és az északi főműhelynek keresztény-szocialista munkásai népgyűlést tartottak, ahol Székely János szakszervezeti titkár után Beregnéry és Kaszás MÁV. gépgyári munkások ismertették a vasutasok helyzetét és kívánságait. Giesswein Sándor dr és Haller István országgyűlési képviselők kijelentették, hogy ők a vasutasok érdekeit szívükön viselik, legteljesebb erővel támogatják törekvéseiket, úgy a szervezkedés terén, mint ügyük és jogos kívánságaik szószólói lesznek a parlamentben. Kobelik Antal, Horváth Gergely és Sztulik József az északi főműhely munkásainak csatlakozását jelentették be. A titkár felszólalása után kimondották,

hogy: az egész vonalon kiépítik a magyar vasutasság azon szervezetét, amely se hazafias érzésének bemocskolását, se valási meggyőződését nem kívánja áldozatul.

A hozzánk fordult magyar vasutasok tehát nem állanak cél és támasz nélkül a rombolók elleni küzdelemben.

Wolff-jelentés a cérna utjáról.

A törvényszék előtt Wolff Mór áll, a Sas kávéház ismert főpincére. Az történt vele, hogy tavaly, szeptember 28-án a Városi Kávéházba bement egy idegen, valószínűleg lánckereskedő s eladásra kínált neki fekete és fehér orsó cérnát. Az üzlet, mondja Wolff, rosszul ment, kevés volt a kereset, nem volt mit hazavinni a szülőknak, megnézte a cérnát. Az idegen elkezdett neki smuzolni, hogy vegye meg, kereshet rajta szépen, hát megvásárolt a 108 tucat cérnából hatvanat, s befektette összes pénzét, 3900 koronát. Tucatonként tehát a cérna 65 koronába került.

— Nem jól tette, mondja Szöllőssy Gyula tanácselnök, mert itt a cérnainség, a drágaság s ezzel még jobban drágította. Bizonyos, hogy aki ajánlotta, az se volt cérnakereskedő.

— Nem tudom. Én a cérnát odaadtam Kohn Mór kereskedőségének, 100 korona hasznat ígértem neki, ha 68—70 koronáért eladja a cérnát tucatonként, Kohn átadta a cérnát Csató Márton borbélysegének, ez pedig tovább adta Jung Mózes cipésznek, Jung átjászotta Schwartz Izsák piaci árusnak, aztán jöttek a detektívek, megcsípték Schwartzot árdrágító visszaélés miatt s visszafele hozámjutottak. Nem vagyok bünyös, nem tudtam, hogy bünt követek el ezzel.

Medvigy István királyi ügyész kérdése után kihallgatják a társakat, akik közül kettő nem jelent meg. Fried János dr védő hangsúlyozta, hogy Wolff nem akarta az árakat

Szépségápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosilag elismert szakértelemmel seb és utónym nélkül. Nálam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

emelni, csak élni akart. Az igazi árdrágítók egészen máshol keresendők.

A bíróság az 1907. IX. t. c. 1. §-ába

ütköző vétség miatt marasztaló ítéletet hozott a vádlott ellen. Jegyző volt: Leimdörfer, Imre dr.

A csehek haragusznak Cerninre.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Cernin tegnapi beszéde politikai körökben a legélénkebb visszhangra talált. A beszédet nemzetiségi és párt szempontok szerint méltatják. A csehek elítélik szokatlan éles hangja miatt, a német pártok osztatlan tetszéssel kísérik. A cseheket mint a villámcsapás érte a

beszéd és kutatják a váratlan támadás okát. Stanek és Tusar képviselők felkeresték Seidlert és felvilágosítást kértek tőle Cernin támadásáról. Amennyiben nem kapnának kielégítő magyarázatot, úgy a képviselőház mielőbbi összehívását fogják szorgalmazni, hogy állást foglaljanak a támadások ellen.

Olasz csapatokat vertünk vissza.

Budapest, április 3. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Az Etsch völgyben olasz felderítő csapatokat visszavertünk.

A vezérkar főnöke.

Felderítő harcok Nyugaton.

Berlin, április 3. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Lens mellett és ettől délre időről-időre heves tűzharc volt. A harcvonalon a nap folyamán a harci tevékenység tüzéségi harcra és felderítő ütközetekre szorított. Angol századok Ayette ellen intézett éjjeli előretűrését ellentámadásban visszaverték. Nagy erővel támadott az ellenség. Este Marcelcava és a Luce-patak között súlyos veszteségei mellett visszavetették.

Rajtaütéssel elfoglaltuk a Moreuiltől délnyugatra emelkedő magaslatokat. Laont a francia tüzéség tovább pusztítja.

Verdun előtt és a Vogézek középső szakaszán ujjáéledt a tüzéségi tevékenység.

Hirzbachtól délnyugatra egy sikeres előretörés alkalmával foglyokat szállítottunk be.

Richthofen lovassági százados hetvenötödik légi győzelmét aratta.

A többi harctéren nincs újság.

Ludendorff, első főszállásmester.

Német csapatok Finnországban.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: Tengerei haderőink részei ma reggel jég- és aknamezőkön való fázasztó menetelés után partra tették Hangóban (Dél-Finnországban) a Finnország segélyére küldött csapatainkat.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Moszkvából jelentik: A francia, olasz és szerb követek tegnap este Finnországból Pétervárra érkeztek és onnan tovább utaztak Wologdába. Arra a kérdésre, hogy mily magatartást tanúsít az antant Oroszországgal szemben, a francia követ így felelt: Tekintse válasznak azt a tényt, hogy visszatértünk és nem is szándékozunk az országot elhagyni a mostani körülmények között.

Konferencia a békekötés után.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Lokal Anzeigernek jelenti Bukarestből: A román békeszerződés aláírása után a középponti hatalmak képviselői Berlinben konferenciára ülnek össze. Kühlmann és Cerninen kívül részt vesz a konferencián Toncsev bolgár pénzügyminiszter is, a ki Szófiából utazik Berlinbe.

Hadifoglyainkat hazaszállítják Ukrániából.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A közös hadügyminiszter közli: A hadügyminiszter képviselői elutaztak Kiebbe, hogy az ukrán kormány kiküldöttjeivel megegyezést létesítsenek hadifoglyaink hazaszállításáról. Azonkívül előkészület történt hasonló kiküldötteknek Nagy-Oroszországba, küldése iránt is.

Clemenceau autóját gránát törte szét.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Clemenceau tegnap este a kamara elnöke kíséretében visszatért a frontra. Clemenceau oly közel járt az első vonalhoz, hogy autójának oldalát a szétrobbant gránátzilánkok elpusztították.

Orosz-ukrán béke.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Az ukrán rada a népbiztosok tanácsának békejavaslatot tett.

Seidler miniszterelnök nyilatkozik.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Seidler miniszterelnök Bécs város küldöttsége előtt holnap nyilatkozni fog.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, április 3. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: A franciaországi harctéren nincs újság.

Rheims községtanácsa Párisba költözik.

Budapest, március 3. (Saját tudósítónktól.) A Petit Parisienne jelenti Párisból: Rheims város községtanácsa elhatározta, hogy Párisba teszi át hivatalát.

Az elnéptelenedés veszedelme.

Dr Edelman Menyhért előadása.

Az Orvosszövetség nagyváradi fiókjával rendezendő előadási ciklus első előadását tartotta meg tegnap dr. Edelman Menyhért az elnéptelenedés veszedelme cím alatt a városháza nagytermében.

A kitűnő és nagyon tanulságos előadáson alig voltak negyvenen, a mi szűgyenére válik Nagyvárad város intelligens közönségének, annál is inkább, mert az előadás tárgya kell, hogy mindnyájunkat érdekeljen, hisz a magyar nemzet jövőjéről van szó.

Annál különösebb, hogy Nagyvárad város vezetői közül sem tartotta senki érdemesnek, hogy az előadáson résztvegyenek és az orvosi kar tagjai is, kevés kivétellel tapintatlan indolenciát tanusítottak.

Dr. Edelman Menyhért nagy gondal összeállított előadását azzal vezette be, hogy a háború kijózanít abból az álomból, miszerint 30 millió magyar fog élni e hazában. Ma mindenki előszeretettel foglalkozik a népesedési politikával, de téves alapon. Az igazi népesedési politika célja, hogy minél több egészséges gyermeket neveljenek fel a jövő munkához, hogy minél több munkápes elemé legyen e hazának. Ezért szükséges a születendő gyermekek védelme, a születések szaporodása.

Ezután gazdag statisztikai adatokkal bizonyította be, hogy igenis szükséges és indokolt az elnéptelenedésről beszélni, mert ez tapasztalható Európaszerte és így nálunk is. Elsősorban Franciaországra mutatott rá, amelynél legjobban észlelhető a születések csökkenése. Ennek okaival részletesen foglalkozott.

Németországnál szintén csökkent a születések száma, ennek dacára a népesség hatalmas szaporodott. Es ezt azért érte el, mert célirányos és helyes közegészségi intézkedésekkel csökkentette a halálozások számát. Például 1915-ben, a háború második évében már csak alig volt több a halálozás, a háború pusztítása dacára, mint a háború előtt.

Hazánkban is szomorúan állunk. 1912-től 1916-ig felére szállott le a születések száma. A halálozás adatai még szomorubbak, mert bár csökkent a halálozások száma, de nem megfelelő arányban. Igen nagy nálunk az egy éven alóliak halálozási száma. Majd rámutatott, hogy ma már sztrájkolnak az anyák, kormányozzák a gölyát az egyke stb. rendszerekkel. A statisztikát pedig csak úgy lehetne megjavítani, ha minden családnál négy gyermek lenne.

Foglalkozott a különféle fertőző betegségek: difteritisz, vörheny, tüdővész pusztításával, amelyek mind oda vezetnek, hogy fogyó nemzet leszünk. A háború rokkantjainak 45 százaléka tüdővész; ezek ha hazajönnek, terjesztik a veszedelmet. A hygiénának is parancsa: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

Kevés az orvos, különösen a vidéken; 18-20 falunak van egy orvosa s most a háború alatt is sok orvos pusztul el.

Elmaradott közegészségügyünket mutatta az is, hogy 15000 anya pusztult el gyermekágyi lázban. Kevés a kórház, primitív fokon áll a köztisztaság. Rosz a népélelmezés és nagy az alkoholfogyasztás s az állam csak az alkohol után befolyó milliókat tekinti. Alig van pár száz kórház hazánkban, de van 70 ezer kocsmá.

Ezek ellen a közegészségi bajok ellen cselekedni kell, de vajjon a háború után nagyobb lesz-e a szociálpolitikai belátás? Nagy arányú gazdasági politikára és mélyreható közegészségügyi intézkedésekre és

intézményekre lesz szükség, hogy senki se jöjjön rosszabb helyzetbe azért, mert gyermeke van.

Elsőrendű kötelesség erélyes és helyes intézkedésekkel a halálozások csökkentése, a gyermekvédelem és az anyavédelem.

A kiváló előadást, amelyet zsufolt teremnek kellett volna meghallgatni, a jelen voltak jól megérdemelt tetszéssel és tapsal jutalmazták.

Ibolya és cseresznye.

Valamikor az első ibolyát a váradszőlősi r. kath. plebániának Pálly Béla plebános által nagyszerűen kezelt szőlője alatt a szilvásban lelta fel a sétáló. Innen kezdve végig: a Fröhlich szilvás, a vízműtelep, a Szent-Vince zárda, az Immaculatak, Incze Lajos, Komlóssy József szőlője s a második vízműtelep egy ibolyás rét volt, millió ibolya egyvégtében.

Az idén e sorok írója március 8-án szedett 12 szál ibolyát, azután egy napon az egész hegyalján talált egy zsebrevalót. A vízműtelepen, ahol kaszálni lehetett máskor, egy tövet. A hó, a hólé, a nedvesség hiánya kiszáritotta e kedves virágot, ami megjelent a piacon, az kerti ibolya volt, a vad, mezei ibolya kerti virággá fejlődött. Az idén ott is szántottak, ahol eddig buja legelő volt s a fagy elvégezte a többit.

A fagy erősen megrohanta a barackot, mandulát s különösen a cseresznyét. A gyümölcságak, virágok egészen puhák, a mandula elpusztult. Májusra a koránérő cseresznyéből kevés jelenik meg a piacon, az édes, ropogós nagy cukortartalmu cseresznyéből, amely sok szép péaszt hozott a termelők kezéhez.

Az időjárás most már szép, de a barackon és a mandulán aligha segít. Itt-ott ki fagyott az árpa és a zab is, de a sikvidékek vetése érintetlen.

Ki veszi észre ilyen időkben, hogy ibolya nem volt, elmúlt, mint olyan sok kedves békevirág. Ami napvilágra jött, halvány volt, vézna, rövid száru és kevés, roppant kevés. Ki törődik az ibolyával? Egy-két romantikus lélek. A világ reálissá lett, józanná, hüvössé, árdrágitóvá. Ezért, míg volt, egy csokor ibolya 50-60 fillérbe került.

A SZABADEGYETEM

tegnapi előadásán igen nagy és válogatott közönség előtt két olyan előadás hangzott el, amelyeknek magas színvonala a szabadegyetem céljait igazán pompás megvilágításba helyezte: éreztük, hogy mindnyájan gazdagabbak lettünk tudásban, megértésben, lelki emelkedettségben egyaránt. Az első előadást *Sztankóczy Géza* honvédőrnagy, a honvéd hadapródiskola kiváló tanára tartotta. Lebilincselő közvetlenséggel ismertette a XVII. századbeli hollandiai festőművészetet, amelynek iránya rokonságot mutat fel napjaink művészetével. A spanyol uralom abszolutizmusa ellen harcászáló hollandok szeretteiknek saját képüket óhajtják emlékkül odaadni: ez adott tápot az akkori arcképfestésnek, melynek kiváló mestere volt *Franz Hals*. Az eddigi irányzat a gazdag aláfestésre rakta rá a különböző színeket, *Franz Hals* művésze abbán csucsosodik ki, hogy ő — mivel megrendelőinek gyorsan kellett liferálni a képeket, — mellőzte az aláfestést,

hanem a vászonra mindjárt odavetette az arc színeit.

Ez a primára festés. Divatba jön a nép és a polgár életének festése, a kalvinizmus irányította erre a festőket, kiknek fel kellett hagynia a templomi festmények készítésével. Gyönyörű vetített képekben mutatta be a kiváló előadó *Ruisdael* s *Rembrandt* remekeit, élénken ecsetelte *Rembrandt* életének tragikumát, aki saját művészi hitvallásának lett áldozata. A kellemes előadást óriási tapsal jutalmazta a közönség.

Ezután lépett az előadói asztalhoz dr. *Vucskits Jenő* főreáliskolai tanár, aki az ő sajátos, könnyed stilizálásával oly érthetően, gondolatainak szépségével, emelkedettségével, kellemes organumával s remek előadói készségével valósággal elbűvölte a közönséget. Témája maga is gyönyörű, vele foglalkozni a legszebb intuitív élvezet.

Madách Imre világrekerekének megértése amilyen nehéz feladat, épp oly könnyedséggel oldotta azt meg *Vucskits*. Három kérdést vetett fel: Mi az értelme az *Ember* tragédiájának? Milyen életből fakadt a mű? S milyen életet fakaszt? A filozófiai problémáknak így sajátosan könnyed analizálása, a hallgatóságba való átültetés, beplántálás mesteri művelése a tudós s valóban elmélyedő lelkek közül is csak a kiváltságosak osztályrésze olyan mértékben, mint aminőben *Vucskits*ban az megvan. Előadásáért zajos óvációban részesítette a publikum, a mely színültig megtöltötte a *Katholikus Kör* nagytermét.

Mindkét előadó előadását a jövő szerdán folytatja és fejezi be.

HIREK

* **Gróf Széchényi Miklós a királynál.** Bécsből jelentik: Ő Felsége ma külön kihallgatáson fogadta gróf *Széchényi Miklós* v. b. t. tanácsos, nagyváradi püspököt, akit fontos egyházi ügyben hívott kihallgatásra.

* **Windischgraetz herceg a német főhadiszálláson.** Budapesti tudósítónk jelenti: Bécsből jelentik: *Windischgraetz* herceg közlélemezési miniszter a német főhadiszállásra utazott.

* **Tanácskozás az ukrán gabona felosztásáról.** Bécsből jelentik: *Wekerle* ma délelőtt *Windischgraetz* közlélemezési miniszterrel és *Czernin* külügyminiszterrel tanácskozást folytatott, melybe bevonták *Paul Lajost* az osztrák közlélemezési hivatal vezetőjét is. A tanácskozás az ukrán és román élelmiszerkészletek behozatalával és felosztásával állott kapcsolatban. Kijevben gróf *Forgách* követ jelentése alapján már teljesen tiszta kép alakult ki, hogy mennyit kaphatnak és a felosztás miképpen történhetik. *Wekerle* megelőzően *Seidlerrel* tanácskozott és délután *Apponyival* hazautazott. *Windischgraetz* herceg *Paul Lajossal* az este Berlinbe utazik, hogy folytassa a tanácskozást az ukrán élelmiszerkészletek behozatala és felosztása tárgyában.

* **Az angol király a fronton.** Londonból jelentik: Az angol király a frontra utazott.

* **Az Immaculata-intézet mai ünnepe.** Ma délután 4 órakor tartja nagyszabású előadását az irgalmas nővérek *Immaculata-intézete* a keresztény sajtó javára az intézet nagytermében. Színre kerül „A vak katoná álma” című 3 felvonásos szindarab, azonkívül a kis óvodások adnak elő egy bájos jelenetet és *Volentik Erzsébet* szavall *Hoffmann Irén* zodgorakiséretével.

* **Felhívás a nőiszabó iparosokhoz.** Felhívom a testület kötelékébe tartozó összes nőiszabó iparosokat, hogy f. hó 4-én, azaz csütörtök d. u. 6 órakor a testület hivatalos helyiségében teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

* **Kínos kérdések és még kínosabb feleletek.** — Hogy mekeg a kecske? — Mecee. — És hogy mekeg a szögedi kecske? — Mőöööö. — Az álhirlapíró feleségének mi a neve? — Zsarolta.

— Igaz-e az a nóta, hogy „szerencsétlen az az anya, kinek fia csizmadia?” — Nem szerencsétlen, mert egy közepes csizmadiamester is bőseges szubvencióban részesítheti és támogathatja az anyját.

* **Rendelet a szén és kokszt forgalomba hozataláról.** Értesítjük az érdekelteket, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur megdölte a kamarához a szén-ügyek kormánybiztosának 1600/1918. sz. rendeletét a szén, brikett és kokszt forgalomba hozatala, felhasználása és a láncolatlan kereskedelem megakadályozása tárgyában. A nevezett rendelet a kamaránál a hivatalos órák alatt megtekinthető. Nagyvárad, 1918. március hó 29. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Sztarill Ferenc* s. k. elnök. *Dr. Sarkadi Lajos* s. k. titkár.

* **Sarah Bernhard az Apollóban.** (A francia anyák bemutatója.) A francia hadvezetőség engedélyével a párisi *Eclair-gyár* 1917 végén egy csodálatos filmet készített, amelynek részleteit a flandriai harctéren s *Reims* vidékén vették fel. A megrázó hatású film a legizgalmasabb háborús dráma, amelynek művészi értékét azzal mérjük, hogy a főszerepet a franciák halhatatlan tragikája, *Sarah Bernhard* játssza a legtökéletesebb művészzel, az ő sajátos egyéni színeinek tündöklő pompájában. *Sarah Bernhardddal* együtt *Mme La Grange*, a nagy párisi színésznő vállalt még megkapó szerepet a darabban, melyet *Jean Richepin*, a genialis költő írt.

Francia anyák címmel jutott Közép-európába ez a gondiozus filmszenzáció, melyet Budapesten mostanában hozott színre az *Uránia* tudományos színház. Soha meghatóbb jeleneteket, mint amilyet ez a film rajzol elénk. Négy megragadó epizód, amely a flandriai drótsövények közt és a reimsi dóm tornyai alatt játszódik le. *Sarah Bernhard* ragyogó tehetsége szikrázik a filmen s ez a nagy egyéniség tölti meg hangulattal az egész darabot. A francia anyák előadási jogát megszerezte az *Apolló* s ma mutatja be közönségének. A nagyszerű film három este marad műsoron.

* **A Vigadó szenzációja.** A Vigadó mozgószínházban ma nevezetes premier lesz. A *Fred Roll* második kalandja című meglepően érdekes kalendor történetet hozzák színre, amelynek éppen most Bécsben van fenomenális sikere. A történet egy szelthamos regénye Bécsben játszódik s főszerepet *Kocsis Róbert*, a Burg-színház nagynevű színésze kreálta. A pompás filmnek bizonyára nagy hatása lesz.

* **Az álarcos szerelem.** Ez a címe az *Uránia* mai új műsor attrakciójának. Maga az új program a legkülönösebb érdekeltégek gyűjteménye, amelyből impozánsan emelkedik ki a nagykonceptiójú filmújdonosság, az *Álarcos szerelem*. Misztikus levegő, új milió, eredeti téma, elsőrangú színészek, együttvéve a siker minden feltétele. Ez a kitűnő film csak két napig lesz műsoron.

* **A közigazgatási bizottság ülése.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, április hó 4-én délután 3 órakor tartja a havi rendes ülését a város-házán.

* **Dr Demek Győző meghalt.** Dr Demek Győző ny. állami főreáliskolai tanár tegnap reggel fél 3 órakor 15 évi hosszas szenvedés után, életének 52 ik évében meghalt. A sokat szenvedett kiváló tanár temetése holnap d. e. egynegyed 11 órakor lesz Damjanich utca 10. sz. gyászszobából s a Szent László plebánia templomban tartandó gyászszentmise után helyezik végső nyugalomra a Rulikovszky temetőben. A mogboldogultat özvegye szül. Madras Róza s kiterjedt rokonsága gyászolja.

* **A Nőegylet közgyűlése.** A Bihar-megyei és Nagyvárad Nőegylet április hó 7-ik napján, délután 5 órakor a városháza bizottsági termében évi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata:

1. Évi jelentés.
2. Az évi számadásoknak és pénztári állapotnak felülvizsgálása, a pénztárosnak a felmentvény megadása.
3. Az igazgató választmány által fölvett alapító, rendes- és pártolótagok bejelentése és azok fölvételének jóváhagyása.
4. Egy választmányi tagnak megválasztása.

* **Urifányok a hadiárvának.** Öt fiatal uri lány pénteken délután 4 órakor a Bunyitay liget 26. szám alatt a hadiárvának javára előadást rendez. Szerepelnek szindarabokban, táncal: Tátray Gusztika, Földes Iluska, Bumbera Margitka, Láng Alizka, Tátray Gizike. Rendezők: Fodor Olga és Kertész Ilona.

* **Felhívás Nagyvárad város iparos társadalmához.** Felhívjuk a nagyvárad i partestület kötelékébe tartozó összes tagját és különösen azon iparos társainkat, akik Czeglédy Jeremiás elnökünk személyével azonosítják magukat, hogy f. hó 6-án, azaz szombaton este fél 6 órakor az ipartestület házában levő Arany Sas vendéglő nagytermében minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. *A hivatalos jelölő bizottság.*

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon hölgyeknek, kik a husvétii ünnepek alkalmából a beteg és sebesült katonákat szeretetadományokkal elhalmozták és szórakoztatásukra közreműködtek, hálás köszönetét fejezi ki a cs. és kir. szükséggyógyító kórház parancsnoksága nevében dr. *Philippi Aladár* cs. és kir. főorvos.

* **Felhívás a borbély és fodrász iparosokhoz.** Felhívom a testület kötelékébe tartozó összes borbély és fodrász iparosokat, hogy f. hó 4-én, azaz csütörtök este 7 órakor fontos szakmabavágó ügyben, a szappan elhozatala ügyében, okvetlen és teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az *Elnökség.*

* **Halálozás.** Soós László állami iskolai tanító tegnap reggel 53 éves korában, tanítói működésének 32-ik évében meghalt. Temetése ma d. u. 4 órakor lesz a Teleky-utca 51. sz. házából. Özvegye s kiterjedt rokonsága gyászolja.

* **A tisztii főorvos jelentéséből.**

Bizony sok
Tekintetben javultak
A viszonyok,
A közegészségügyi viszonyok.
Nem tudom, hogy mi ennek
Titka,
De a szegényebb osztálynál
A husmérgezés egészen ritka.

* **Gazdátlan tehén.** Közönségre teszem, hogy március 27-én egy drb vörös tarka tehén bitangságban találtatott. Igazolnival tulajdonosa rendőrség, földszint 7. szám alatt jelentkeztek, mert különben a jószág nyilvános árverésen elfog adatni. Czeglédi István rb. bír.

* **Ne dobja ki pénzét új ruhákért,** mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerésztárában, városháza mellett.

VARRÓLÁNYOK és TANULÓLÁNYOK
jó fizetéssel felvétetnek
KESZTENBAUM JULISKA
fűzőszalonjában Rákóczi-ut

* **Laboránst vagy laboránst** keres azonnali felvételre Medvigy gyógyszerész, Sztaroveszky-utca.

Kézimunka nagyipar és raktár! Gobelin, Kelim, Sudan, selyem, arany és chemilia hímzések legdivatosabb mintákkal. Előrajzolásokat, kézi hímzést, gyöngyözést, montirozást, monogramhímzést szolid olcsó árakban készíthet Czellér Imre Nagyáruházában.

* **A Városi kávéháznak** rövidesen új gazdái lesznek. *Hercz Imre és Örléi József*, az ismert két szakember veszi át a pompás kávéházat, átalakítja s új berendezéssel adja át a közönségnek. A kávéházban viszontlátja a közönség a népszerű *Örléi Józsefet*, a szerény, kedves és szakmájában első kávét, akinek jelszava: Mindent a közönségnek. Jó, izletes ételekről és italokról *Hercz Imre* gondoskodik. Cigányzene, jó kiszolgálás.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára K 1-50. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B.

* **Pemete- és hársfamézscukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerésztárában, a városháza mellett.

* **Poloskairtó Noksín** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

* **Tavaszi szeplők, májfojtók, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek** ellen biztos az **IPOKRÉM**. Ára 3 kor. és szappan **Vióra** átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók** stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Színház.

Heti műsor:

Csütörtök: Biboros.
Péntek: Luxemburg grófja.
Szombat délután: Mágna Miska.
Szombat este: Biboros.
Vasárnap délután: Hamlet.
Vasárnap este: Kiskirály.

A közönség figyelmébe. Mint arról alább részletesen hírt adtunk, *Tompa Béla* betegsége folytán, a műsor módosítása vált szükségessé. Így ma, csütörtökön este a Kóristalány helyett a Biboros kerül színre. *Ezzel kapcsolatban közli a színház vezetője, hogy a Kóristalány előadására váltott jegyeket csütörtökön esti hét óráig visszaváltja.*

Tompa Béla beteg. Tompa Béla, a Szigligeti-színház társulatának fiatal, népszerű tagja erős meghűlés következtében megbetegedett, úgy hogy néhány napig nem léphet fel.

A Kóristalány helyett a Biboros. Ma, csütörtök este a színház vezetősége erede-

tileg Komjáthy Károly és Faragó Jenő szép sikerű operettjét, a Kóristalányt tüzte előadásra. Tompa Béla közbejött betegsége miatt azonban műsorváltozás vált szükségessé, amelynek során ma este a Biboros című pompás dráma kerül színre. Parker kitűnő, négy felvonásos színpadi alkotásának előadását méltán a legnagyobb érdeklődéssel fogadja a közönség. Medici biborost Bihari Ákos, Giulanirt Váradi Lajos, Amice Strozót Tóth Elek, a többi férfiszerepet pedig Stoll Béla, Szabó Gyula, Szigeti Jenő és Ivánli Jenő játsszák. A hölgyek közül pompás szerep jut Hevessy Mariskának, erős drámai feladat vár I. Gazdy Arankára és H. Körössy Jucinak is bőséges alkalmat kínálkozik arra, hogy kipróbált művészi képességeinek újabb tanujelét adja. A Biboros e hét szombat estéjén is betölti a műsort.

Gróf László újabb fellépte. Péntek estére a Luxemburg grófja tölti be a műsort. A kitűnő operette pénteki előadása keretében a beteg Tompa Béla helyett a festő szerepét Gróf László játssza, a címszerepben pedig Bihari Sándor lép fel.

A Kiskirály felelevenítése. Vasárnap este egy igen kedves repriz, a Kiskirály kerül színre. Ez a kedves zenéjű operette ez alkalommal teljesen új szereposztással kerül színre. A címszerepet Tompa Béla játssza, a színésznő szerepét Kovács Margit éneklő, Zozót Vigh Manci, a marsallt Bihari Sándor, Huekot pedig Szigeti Jenő játsszák.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Szagos szappanok.

Szóllóssy Gyula tanácsa előtt két vasutas jelent meg tegnap. V. Béla és I. Béla fékezők. A múlt hónapban egy vasuti kocsi-ban egy ládát vettek észre, amelyből finom szag áradt ki. Feltörték és abból a mosószappant s 17 darab finom mosdószappant vittek el.

Mindaketten beismerik, hogy a szappant elvitték, de tagadják, hogy a ládát ők törték fel. Olasz Béla dr és Gerő Gusztáv dr védők nyhe ítéletet kérnek.

A bíróság Medvigy István királyi ügyész vádindítványára elítélte őket 3-3 havi fogházra, mert a vasuti lopások annyira elszaporodtak, hogy a vasuti szállítások kockázatosak.

A vasut képviselőjében Simon Ede főhivatalnok tudomásul vette az ítéletet, ügyész, védők és vádlottak felebbezték. A bíróság az egyik letartóztatott vádlottat szabadlábra helyezte.

Jegyző volt: *Leimdörfer Imre* dr.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJÁZÓ

Régi előfizető. Tessék a püspökségi uradalom jószágkormányosságához fordulni.

Főszerkesztő: **DR KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **DR. PAPP KÁROLY.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Nyilttér.

Árjegyzék:

Porcellán mozsár, üvevel	8-
Majolika gyümölcs állvány	8-
Majolika táca fogóval	8-
Majolika cukortartó díszes	8-
Majolika gyümölcs készlet	8-
Vizes készlet csiszolt üveggel	8-
Boros	8-
Likör	8-
Sörökészlet színes aranyozással	8-
Boroskészlet színes	8-
Vizeskészlet színes	8-
Likörökészlet színes	8-
Befőtteskészlet kristály fegyver	8-
Gyümölcs készlet kristály üveggel	8-
Majolika fali sótartó színes	5-
Majolika vizeskanal színes	5-
Kenyér kosár színes üveggel	5-
China ezüst cukortartó	6-
China ezüst gyümölcs állvány	5-
Majolika virágvasa színes	5-
Majolika virágfazék	5-
Majolika dísz figura	5-
Porcellán főzőlábos	5-
Porcellán főzőfazék	5-
Teáskészlet színes aranyozással	40-
Kávéskészlet színes aranyozással	40-
Fekete készlet színes aranyozással	80-
Ebédalkészlet felszerelve színes aranyozással	120-
Hidegfelvágottas készlet színes aranyozással	25-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80-
Fali tükrök színes aranyozott kerettel	25-
Aztali lámpa teljesen felszerelve	25-
Függő	25-
Teás pohár China ezüst foglalatban	8-
Teás csészék színes aranyozással	8-
Kávéskészlet	8-
Köpőcsésze	8-
Főzőlábos barna tüzdálló tüllel	8-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

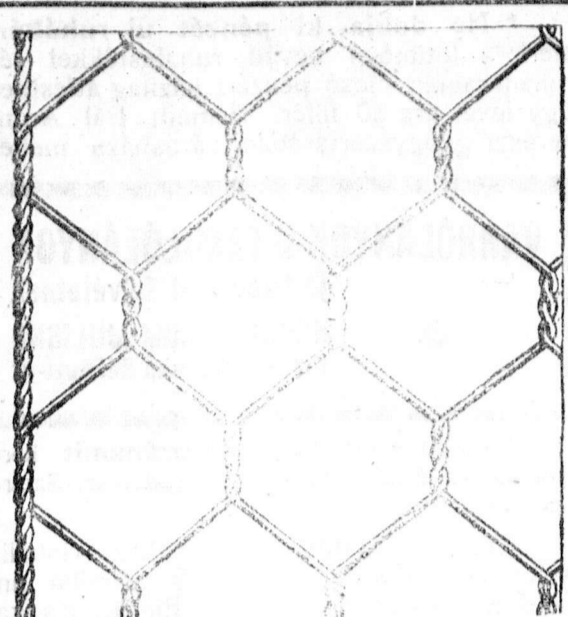
Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

KERITÉSFONAT 2 mm. vastag huzalból kapható míg a készlet tart
TARSOLY ÉS RISZTÓ
vaskereskedésében, Rákóczi-ut.

FATALPU CIPŐK

és szandálok gyári raktára!
Haas Lipót Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.
Telefonszám 4-63.

Fatalpu cipő . . . K 21-40 fillértől.
Fatalpu szandál . . . K 4-50 fillértől.

Gyárak, hányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek, fogolytáborok és viszonteladók árendében részesülnek.

APOLLÓ mozgó-színház	Csütörtök
	A francia anyák. háborus epizód 4 felv. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

VIGADÓ mozgó-színház	Csütörtök
	Álarcos szerelem. Vigjáték 4 felvonásban. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

URÁNIA mozgó-színház	Csütörtök
	Rét-Rol második kalandja kalandtörténet 4 felv. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra kor, hétköznap 5 órakor kezdődnek

Kapuczinus-utcán a legforgalmasabb helyen
egy bérház,
valamint Fürdő-utcán
több családi ház eladó.
Felvilágosítást ad dr Imrik Gusztáv ügyvéd,
Sal Ferenc-utca 15. szám. Telefon 416.

MOCSÁRY SÁNDOR
TELEFON 1404.
ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
és bronzműves.

Irógép, gramfon, kerékpár és
National Cassa javító. Élektrotechnikai
cikkek, 1/2 Wattos Wolfram szál
Tungsram-égők állandóan raktáron.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére
gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.
Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

DAJKOVITS
fényképész
kedvezményes árait

(6 lap 12 kor.)

az első áldozókra tekintettel
megtartja áldozócsütörtökig.

Fésűk
tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk,
hajtók, hajcsattok, oldal- és
kontyfésűk, kefék, bőrárúk,
pipere és toilette szükségletek
legjobb beszerzési helye

Fésű- és díszműáruháza
Saspassage 42.

Nebetthau A. utóda Szabó J.
Javítások eszközöltetnek.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűzőszállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Hadapród- és felsőipariskolába
való felvételre, valamint
gimnázium, reál és polgáristákat
magánvizsgálatra felelősséggel
előkészítik.
Ugyanott egy vagy két tanuló teljes ellátást nyerhet. Guttman, Magyar-u. 9. sz.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET
legelőnyösebb feltételek mellett nyújt
földbirtokra és nagyvárad-i házakra az
Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t.
Nagyvárad.